

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

t.a.v. mevrouw K. van Gennip
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie: 3VERAS-ASB.16234.B

Meteren, 31 juli 2023

Betreft: invoering wijziging Asbeststelsel

Geachte minister Van Gennip,

Nu er in de Tweede Kamer geen vragen meer lijken te bestaan naar aanleiding van de voorhang van het ontwerpbesluit tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de modernisering asbeststelsel, bent u van plan om de wijziging van het Asbeststelsel per 1 januari 2024 in te voeren.

Na raadpleging van onze achterban zijn wij als asbestbranche tot de conclusie gekomen dat dit een onhaalbare zaak is. De invoering per 1 januari 2024 is vanuit het oogpunt van veilig & gezond werken onverantwoord. Verder zullen er allerlei uitvoeringsproblemen ontstaan. Zaken die (van overheidswege) geregeld moeten worden zullen niet tijdig gereed zijn.

Dat is de reden dat wij u verzoeken om de wijziging van het Asbeststelsel niet per 2024 in te voeren. Hieronder lichten wij ons verzoek nader toe.

Algemeen

Onze verenigingen vertegenwoordigen gezamenlijk de asbestbranche. De VOAM vertegenwoordigt de asbestinventarisatiebureaus. VERAS, VVTB en VAVB vertegenwoordigen gezamenlijk de asbestsaneringsbedrijven. Fenelab vertegenwoordigt, via de Technische Commissie Asbest, de laboratoria en inspectie-instellingen die de wettelijke eindbeoordeling na asbestsanering uitvoeren.

De achterliggende tijd nemen wij desgevraagd deel aan de door u ingestelde Implementatiewerkgroep. Wij zetten ons daar op constructieve wijze in voor de implementatie, maar hebben ook vanaf de start van de werkgroep ons 'ongemak' kenbaar gemaakt vanwege onze bezwaren tegen enkele onderdelen van de voorgenomen wijzigingen en de zorgen die wij hebben over de praktische uitvoerbaarheid en de borging van veilig en gezond werken.

Zoals hieronder wordt toegelicht richten onze bezwaren en zorgen zich overigens niet zozeer op de wijziging van het Arbobesluit, maar op de ingebruikname van SMART-nieuwe stijl (SMART-ns). Nog daargelaten de vele inhoudelijke vragen en kanttekeningen die wij daarbij hebben, geldt dat de invoering daarvan grote gevolgen heeft voor de dagelijkse uitvoeringspraktijk in de asbestsaneringsbranche. Het werkveld is daar niet klaar voor, omdat er nog nauwelijks tot geen inzicht bestaat in de werking van SMART-ns.

SMART-ns zal eerst grootschalig en systematisch moeten worden getest en getoetst in de concrete uitvoeringspraktijk

Als asbestbranche hebben wij nog steeds geen concreet inzicht in de uitwerking van SMART-ns voor de uitvoeringspraktijk. In 2022 is er een korte gebruikerstest geweest onder een beperkt aantal toekomstige gebruikers. Toen zijn fundamentele bezwaarpunten ingebracht en vele detailopmerkingen gemaakt. Sindsdien wordt door u gewerkt aan een nieuwe release van SMART-ns. Daarbij zijn wij niet betrokken en wij hebben geen concreet inzicht in de aanpassingen.

Vanaf de start van de implementatiewerkgroep in 2022 hebben wij gevraagd om meer inzicht in de uitwerking van SMART-ns voor de uitvoeringspraktijk, zowel voor de zogenoemde Groep A als Groep B toepassingen. Dit is al die tijd in de verslaglegging van de implementatiewerkgroep aangeduid als “openstaande kwesties” en dat zijn het nog steeds.

Zo vragen wij al geruime tijd om informatie over de blootstellingen die volgens SMART-ns optreden bij het saneren van concrete asbesttoepassingen, uitgaande van de verschillende invoervariabelen die SMART-ns hanteert. Deze informatie is vereist om de gevolgen van het werken met SMART-ns voor de saneringspraktijk te kunnen inschatten en om werkgevers en werknemers daarover concreet te informeren. Deze informatie is niet beschikbaar.

Als gevolg van de wijziging van het Arbobesluit zullen asbesttoepassingen in Groep A kunnen worden gesaneerd zonder bedrijf- en persoonscertificaat. Ondanks herhaaldelijk verzoek is niet duidelijk welke blootstellingen bij deze asbestbronnen kunnen optreden (en in welke gevallen er sprake is van saneringen in RK2) en welke bronmaatregelen en adembeschermingsmiddelen moeten worden toegepast. Deze informatie is vereist om te kunnen starten met implementatie en communicatie.

In SMART-ns wordt rekening gehouden met het toepassen van verschillende typen van bronmaatregelen en het gebruiken van verschillende typen adembeschermingsmiddelen. Het juist en adequaat (blijven) toepassen daarvan in de dagelijkse werkpraktijk is een voorwaarde om een asbestblootstelling van onze werknemers boven de wettelijke grenswaarde te voorkomen. U begrijpt dat wij daarom groot belang hechten aan inzicht in de uitgangspunten van SMART-ns. Wij hebben begrepen dat door TNO een Achtergronddocument bij SMART-ns (en het onderliggende AREAT model) wordt geschreven, waarin “de bouwstenen van SMART-ns en hoe het beoordelingsinstrument procesmatig in elkaar zit” wordt toegelicht. Dit achtergronddocument is nog steeds niet beschikbaar. Deze achtergrondinformatie zal moeten worden vertaald naar onder meer de eisen in de certificatieschema's en de inhoud van de opleidingen.

Verder maken wij ons zorgen over het feit dat het blootstellingsmodel dat is gebruikt voor SMART-ns gebaseerd is op validatiemetingen die zijn uitgevoerd in saneringssituaties waar adembeschermingsmiddelen worden gedragen. Daarbij treden luchtstromingen op die mogelijk van invloed zijn op de gemeten blootstelling. Daarom is de vraag of deze validatiemetingen wel representatief zijn voor de situatie waarin saneringen zonder adembeschermingsmiddelen worden uitgevoerd. Hiervoor vragen de asbestsaneerders al geruime tijd de aandacht.

Eind 2022 is kennis genomen van een advies van TNO hierover aan SZW uit 2017 (0100310531). VVTB, VERAS en VAVB hebben naar aanleiding daarvan kritische vragen gesteld aan het ministerie van SZW (concept notitie "Schijnveiligheid in SMART-ns door PAS-metingen bij validaties").

Hierop is nog geen voor ons bevredigende inhoudelijke reactie ontvangen. De beantwoording van de gestelde vragen is van essentieel belang daar de gestelde vragen de essentie van de voorziene SMART-ns en haar onderliggende wetenschappelijke model AREAT raakt. Het uitblijven van een reactie komt het draagvlak niet ten goede en zal niet leiden tot het vertrouwen in onze achterban dat door toepassing van SMART-ns de blootstelling van onze medewerkers aan asbestvezels geborgd is.

Nog daargelaten de vraag of SMART-ns in de praktijk verantwoord, toepasbaar en werkbaar zal blijken te zijn, vereist het een omslag in denken op de werkvloer. We noemen hieronder enkele voorbeelden.

- SMART-ns vraagt (verwachten wij) dat de arbeidshygiënische strategie concreter wordt toegepast in de werkvoorbereiding en uitvoering. Dat zal leiden tot een verschuiving van het toepassen van adembescherming naar emissie beperkende maatregelen. In de huidige praktijk worden uiteraard ook bronmaatregelen toegepast, maar vormt het volgelaatsmasker P3 'het slot op de deur'. Straks leidt de keuze van bronmaatregelen tot de beslissing om geen of een lichter type ABM toe te passen. Dit vraagt een grote omslag in 'denken en doen'. Omdat SMART-ns niet beschikbaar is, moet aan deze omslag nog worden begonnen. Deze omslag van denken is een voorwaarde voor een succesvolle implementatie van het risicogerichte asbestbeleid en ook een voorwaarde om in het nieuwe Asbeststelsel veilig en gezond te kunnen werken. Aan deze voorwaarde wordt niet voldaan.
- Het nieuwe Asbeststelsel vereist dat niet alleen een andere denkwijze en aanpak van de uitvoeringspraktijk, maar ook van de toezichthouders. Ook deze slag is nog niet gemaakt.
- Saneringsprojecten dienen anders voorbereid en opgestart te worden dan nu het geval is. Straks ligt er een gedetailleerde SMART-ns uitdraai waarin aannames zijn gedaan over de staat van de asbesttoepassing, de mate van breuk tijdens de saneringshandeling en de mogelijke bronmaatregelen. In de praktijk zullen afspraken moeten worden gemaakt en werkwijzen moeten worden ontwikkeld over hoe om te gaan met afwijkingen in de praktijk.
- In de asbestinventarisatie moeten door het asbestinventarisatiebureau gegevens worden ingevuld in SMART-ns over de uitvoering van de sanering. De vraag is of dit wenselijk is en of dit aansluit bij de eerder geformuleerde uitgangspunten. Tevens zijn er nog veel vragen over hoe dat in de praktijk gaat werken en bijvoorbeeld hoe wordt omgegaan met afwijkingen in de uitvoeringsfase. Verder is onbekend hoe Omgevingsdiensten moeten / zullen omgaan met de sloopmeldingen waarbij in het inventarisatierapport SMART-ns uitdraaien zijn toegevoegd die niet overeenkomen met de daadwerkelijke uitvoering.

Kortom, SMART-ns is (gek genoeg) voor ons als saneringsbranche nog steeds een 'black-box', terwijl onze werkgevers en werknemers er straks mee moeten gaan werken.

SMART-ns zal naar ons oordeel eerst grootschalig en systematisch moeten worden getest en getoetst in de concrete uitvoeringspraktijk, zowel door de asbestinventariseerders en de asbestsaneerders. Ook zullen de gevolgen voor de laboranten en inspecteurs bij de eindbeoordeling in beeld moeten worden gebracht. Zoals hierboven toegelicht gaat het daarbij overigens niet zozeer om het gebruik van SMART-ns als ICT tool, maar om de gevolgen voor de uitvoering van asbestinventarisaties en asbestsaneringen.

Wij raden u hierbij aan om bij de grootschalige en systematische test ook toezichthouders en handhaving (de Nederlandse Arbeidsinspectie, Certificerende Instellingen, Omgevingsdiensten en RUD's en IL&T) te betrekken aangezien deze zich actief bezighouden met toezicht en handhaving op de uit te voeren werkzaamheden. Het in te voeren nieuwe Asbeststelsel in combinatie met het in gebruik nemen van SMART-ns is een grote wijziging en alle betrokken partijen moeten hier afdoende voorbereidingstijd, comfort en draagvlak bij krijgen.

Voor de invoering van de wijziging van het Asbeststelsel dienen ook de nodige praktische en formele zaken geregeld te worden.

Hieronder noemen wij enkele voorbeelden.

- De NEN-2990 (Lucht - Eindbeoordeling na asbestverwijdering) dient te worden aangepast en ruimschoots voor de inwerkingtreedingsdatum te zijn gepubliceerd.
- Het LAVS dient te worden aangepast. Hiervoor is meermaals aandacht gevraagd in het Stakeholdersoverleg LAVS. De status is onzeker.
- De asbestcertificatieschema's dienen te worden aangepast. De formele aanpassingen zijn voorbereid, maar in het CCvD Asbest is afgesproken dat ook nog een keer zal worden gekeken naar de mogelijke aanpassingen aan aanvullingen gericht op de daadwerkelijke uitvoering van de asbestinventarisatie en asbestverwijdering. Dat geldt ook voor de persoonscertificatieschema's.
- Duidelijk dient te zijn op welke wijze de toezichtspraktijk (NLA, Omgevingsdiensten, ILT en certificatie-instellingen) omgaan met de informatie op de SMART-ns uitdraai die onderdeel is van het werkplan, maar waarop in de dagelijkse uitvoering afwijkingen zullen optreden.

Afsluitend

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende gemotiveerd van ons verzoek op de hoogte te hebben gebracht om de wijziging van het Asbeststelsel niet per 1 januari 2024 in te voeren.

Graag gaan wij met u in overleg over de vraag wat een redelijke invoeringsdatum is en wat de voorwaarden zijn voor een verantwoorde invoering. Een afschrift van deze brief is gezonden aan de Afdeling Advisering van de Raad van State in verband met de adviesaanvraag die aanhangig is (adviesaanvraag Besluit modernisering asbeststelsel, kenmerk W12.23.00171/III).

Met vriendelijke groet,
(in opdracht)

David van den Burg, voorzitter VOAM

Kees de Groot, voorzitter VERAS

Bas Jansen, voorzitter VVTB

De heer L.J.L. Veldhuis

Voorzitter

Daniel Ahlers, voorzitter TC Asbest - Fenelab